

MILLÎ REASÜRANS SANAT GALERİSİ

%5

Bu kitap, 25 Mart-25 Nisan 2015 tarihleri arasında Millî Reasürans Sanat Galerisi'nde düzenlenen Murat Germen “%5” sergisi için yayınlanmıştır.

Yayınlayan

Millî Reasürans T.A.Ş.
1. Baskı, 1000 adet

ISBN 978-605-65517-0-3

Organizasyon

Millî Reasürans Sanat Galerisi
Elvan Tekcan
Ayşe Gür

Grafik Tasarım

Fürüzan Melis Bağatır

Metin

Akgün İlhan

Baskı

Mas Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.
Hamidiye Mah. Soğuksu Cad.
No:3 Kağıthane – İstanbul
Tel: 0212 294 10 00
E-mail: info@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

Teşekkürler

Ahmetler Köyü Sakinleri
Akgün İlhan
Amélie Edgü
Ayşe Gür
Beyza Üstün
Columbia Global Centers/Turkey
Didem Ateş Mendi
Duygu Akdağ
Ezgi Akyol
Gola Kültür Sanat ve Ekoloji Derneği
Hasan İrfan Yurttaş
Jeffrey Sachs
Mas Matbaa
Melis Bağatır
Millî Reasürans Sanat Galerisi Yönetimi
Orçun Özişçi
Özlem Işıl
Pelin Derviş
Refika Kadioğlu
Selçuk Güney
Sema Uygur Germen
Sevil Binat/C.A.M Galerisi
Sinan Erensü
SUPERPOOL/Selva Gürdoğan-Gregers Tang
Thomsen
Tuğba G. Ve Birhan E.-Alakır Nehri Kardeşliği
Umut Kocagöz
Volkan Işıl
Yasemin Şişman
Zeki Karabulut/Gülmelek Top

Bandrol uygulamasına ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

%5

Murat Germen

1+1
ELME

Millî Reasürans
Sanat Galerisi

Maçka Cad. 35 Teşvikiye
34367 Şişli / İstanbul
Telefon: 212 230 19 76
Santral : 212 231 47 30
Faks : 212 219 62 58

MURAT GERMEN

HESLERE
HØYR!

Nehirler Kâr için Değil, Yaşam için Akacak!

AKGÜN İLHAN

Dağların doruklarından doğan nehirler; denizlere doğru aktıkça geçtiği her yerden ve dokunduğu her varlıktan bir parçayı kendine katar. Sadece nesneleri değil, yanından aktığı kültürleri, içinden geçtiği zamanları da taşır nehirler. Ne Dicle’nin suyuyla Ergene’ninki birdir, ne de Herakleitos’un dediği gibi aynı nehirde iki kez yıkanılır. Denizlere ulaştığında artık sadece su değil, yaşamın her varlığıyla bütünleşmiş, hayatın kendisi olmuştur nehirler. Aktıkça zenginleşir ve olgunlaşır nehirler; ne kadar özgür akarsa, o kadar hayat verir.

Ancak köylerimizi ve kentlerimizi yanına kurduğumuz akarsular artık ne özgür, ne de temiz akıyor. Şiddetlenen kuraklık nehirlerimizi susuz bırakıyor. Barajlar ve Hidroelektrik Santraller (HES) akarsularımızı rezervuarlara, borulara ve kanallara hapsedip akmasını engelliyor. Su toprağa dokunamadan plastik kanallardan akıyor. Dereler nehirlerine, nehirler denizlere kavuşamıyor. Kömürlü termik santraller; maden ve taş ocakları; ambalajlı su fabrikaları; kentsel projeler ve büyüyen şehirler akarsuları ve diğer su varlıklarını kirletip tüketiyor. Sanayinin, endüstriyel tarımın ve çarpık kentleşmenin artan kirlilik yükünü çeken Ergene, Sakarya, Kızılırmak ve daha onlarca nehirde su değil, zehir akıyor. Açık atıksu kanallarına dönüştürülen nehirler geçtikleri yerlere hastalık ve ölüm taşıyor.

Sularımıza neler oluyor?

Peki, Türkiye’nin su varlıkları nasıl bu hale geldi? Birincisi iklim değişikliğinin tezahürü olan aşırı kurak dönemler gittikçe sıklaşıyor. Geçtiğimiz yüzyılın başlarında 25 ya da 30 senede bir görülen aşırı kurak dönemler, artık 4 veya 5 yılda bir yaşanmaya başladı. Üstelik kuraklığın şiddeti de artıyor. Yılın büyük bölümünü bir damla suya hasret geçiren akarsu yatakları sayısız canlıya mezar olurken, kırsal kesim için geçimlik tarım bile imkânsızlaşıyor. Kentlerde ise barajlarda su seviyesinin düşmesine bağlı kesintiler ve çeşitli halk sağlığı sorunları ortaya çıkıyor. Sadece Türkiye’yi değil, tüm dünyayı etkisi altına alan iklim değişikliği, gezegenimizin karşı karşıya kaldığı en büyük tehlike. Kuraklık, fırtına ve sel gibi felaketlerin yanı sıra deniz seviyesi de yükseliyor. Ancak iklim değişikliği endüstrileşmeyle ortaya çıkan bir olgu olmasına rağmen dünya devletleri hala karbon emisyonu azaltımı için kararlı bir adım atamadı. Bunun yerine karbon ticareti gibi iklim değişikliğini aslında daha da şiddetlendirecek yeni kriz pazarları kurmaktan medet umuyorlar. Türkiye’nin ise herhangi bir karbon azaltım hedefi bile yok. Türkiye iklim değişikliğini ve kuraklığı yaratan etmenleri ortadan kaldırmak yerine, onların sonucu olan seller ve kuraklıkla bile baş edemeyen palyatif çözümlerle vakit kaybediyor. Bu yetmez gibi iklim değişikliğini şiddetlendirecek ulaşım, enerji ve kentleşme politikalarıyla yangına körükle gidiyor.

Güneysu Vadisi, Trabzon

İkincisi, Türkiye’deki endüstriyel tarım sektörü su varlıklarını kurutuyor. Yerel ihtiyaçlardan çok, küresel gıda pazarının taleplerine yönelik üretim yapan bu sektör, şeker pancarı, pamuk ve mısır gibi yoğun sulama isteyen ve yüksek kâr getirisi olan türlerin üretimine öncelik veriyor. Bu sektör geleneksel tarıma göre çok daha fazla su, enerji, tarımsal ilaç ve gübre tüketiyor. Öyle ki Türkiye’deki toplam su tüketimin dörtte üçünden fazlası tarımsal faaliyetlerden kaynaklanıyor. Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ve Konya Ovaları Projesi (KOP) gibi mega projeler toprakta tuzlanma, yer altı su seviyelerinde düşme, gübre ve tarım ilaçlarının yoğun kullanımına bağlı toprak ve su kirliliği, erozyon ve daha pek çok fiziksel sorunlara neden oluyor, orta ve uzun vadede ekolojik ve sosyal yıkımlar yaratıyor. Endüstriyel tarımın yapıldığı pek çok yerde küçük ölçekli tarımla uğraşan çiftçi, büyük şirketlerle rekabet edemeyip kente göç ediyor.

Üçüncüsü, çarpık kentleşme sulak alanları yok ediyor. İstanbul’da inşa edilmekte olan Üçüncü Köprü, Üçüncü Havalimanı ve planlama aşamasındaki Kanal İstanbul gibi göçü pompalayan büyük ölçekli projeler su varlıklarının en önemli düşmanı. Sadece suyu kirletmek ve tüketmekle kalmayan kentleşme, su varlıklarını besleyen ormanlık alanları da yok ediyor. Henüz yapımı devam eden Üçüncü Köprü için milyonlarca ağaç kesilerek, Kuzey Ormanları’nın bütünlüğü bozuldu. Üçüncü Havalimanı için ise 70 civarında göl kurutuldu. Türkiye’nin pek çok büyük kentinde benzer projeler su varlıklarının ve onları besleyen ormanların zarar görmesine neden oluyor. İnşaatlar ve ulaşım için açılan taş ve maden ocakları, insan faaliyetleri sonucu ortaya çıkan siyah su, gri su ve katı atıklar su varlıklarımızı kirletiyor. Aşırı betonlaşma ve yeşil alan kaybı sonucu kentsel ısı adaları geliyor ve şehirlerin iklimi değişiyor. Yağışlarla kentlere inen suyun neredeyse tamamı toprağa ulaşamayıp, bir kısmı yüzeyden buharlaşıyorken önemli bir kısmı da kanalizasyona karışıyor. Oysa yağmur suyu arıtılmaya tabi tutulmadan kullanılabilir olacak kadar temiz bir yaşam kaynağı. Duş, banyo ve lavabo kullanımı sonucu ortaya çıkan gri su, evsel kullanımın neredeyse yarısını oluşturmasının yanı sıra basit bir arıtmayla tekrar kullanılabilir hale getirilebilir. Kentlerdeki bir başka önemli problem ise suyun iletimi sırasında yaşanan kayıplar. Bu oran Türkiye genelinde %43 civarında. Yani Türkiye’de suyun neredeyse yarısı binalara ulaşmadan kayboluyor. Yağmur suyunun ve gri suyun yeniden kullanımı, şebeke suundaki kayıpların azaltılması gibi önlemlerle kentlerin sınırlı su varlıkları üzerindeki baskılar önemli ölçüde azaltılabilirken, alt yapı ve teşvik eksikliği nedeniyle bu başarılamıyor.

Dördüncüsü, Türkiye’de 1990’lı yıllarda kentsel su hizmetlerinde yaşanan krizlere yanıt olarak ortaya çıkan ve üç yüze yakın ruhsatlı işletmeyi içeren ambalajlı su sektörü suyu halktan alıp, fahiş fiyatlara ona geri satıyor. Türkiye’de pek çok kentte şebeke suyu sadece temizlik amaçlı kullanılırken, içmek için ambalajlı su tercih ediliyor. Evdeki musluklarımızdan içilebilecek su akıyor. Eskiden insanları bir araya getiren, hayvanlara su sağlayan sokak çeşmeleri yıkılmış veya suyu akmayan sokak süslerine dönüşmüş durumda. İşin ilginç tarafı ambalajlı su ile evlerimizdeki musluklardan akan su çoğu zaman aynı kaynaktan geliyor ama ambalajlı su yüzlerce kez daha pahalı. Üstelik bu sektör plastik atıklarıyla doğada birikime neden oluyor. Sadece ABD’nin bir haftada tükettiği ambalajlı su şişeleri art arda eklendiğinde dünyanın etrafını beş kez dolaşmaya yetecek uzunluğa erişiyor. Bu atıkların çok önemli bir bölümü de iddia edilen aksine geri dönüşüme tabi olup tekrar kullanılmak yerine, daha düşük kalitede başka alt ürünlere dönüştürülüyor. Hem de bu çoğu zaman gelişmiş ülkelerde değil, üçüncü dünya ülkelerinde gerçekleşiyor. Her gün gemilerle deniz aşırı ülkelere yollanan plastik şişeler karbon salımına da neden oluyor.

Beşincisi, suyu gerek hammadde, gerekse soğutma ve temizlik gibi amaçlar için kullanan enerji sektörü enerjiyi yaşamın önüne koyuyor. Sayıları binleri bulan HES’ler yüzünden kaynağından denize ulaştığı yere kadar toprağa değmeden akan dereler, artık enerjinin hammaddesine indirgenmiş durumda. Ülkedeki akarsuların üçte biri HES’lerle kelepçeli. 2023 yılında bu sayının iki katına çıkması bekleniyor. Bu yapılar yüzünden köylü ekinini sulamaya, hayvanına vermeye ve hatta içmeye bile su bulamaz hale geldi. Toprağın suyla buluşmadan borulardan aktığı bu yerlerde canlı yaşamı da ortadan kalkıyor. Bu hidrolik yapılar, Zeugma ve Allianoi gibi insanlık tarihine ışık tutan ve geçmişimizle son bağlarımız olan yüzlerce antik yerleşimi geri dönüşü olmaz biçimde sulara gömdü. 12 bin yıllık kesintisiz tarihiyle Hasankeyf’i de aynı son bekliyor. Suyuna ve toprağına el konulan kırsal kesim, doğaya emeğini katıp üreten köylülerden, maden ocakları, fabrikalar ve inşaatlarda karın tokluğuna ve can pahasına çalışan işçilere dönüşüyor. Dicle, Çoruh, Senoz, Alakır, Munzur ve daha yüzlerce akarsuyun can verdiği eşsiz ekosistemler, binlerce HES inşaatıyla alt üst oluyor. Ancak bu yıkım HES’lerle de sınırlı değil. Türkiye’de 80 civarında kömürlü termik santral daha kurulması planlanıyor ki bu sayı tüm Avrupa kıtasında planlanandan daha fazla. Kömür, suyu en fazla kirleten enerji kaynaklarından biri. Bir ton kömürü kullanılır hale getirmek için 150 litreye yakın su kullanılabilir. Kömürden bir MWh elektrik üretimi içinse 25 litre suyun kullanılması gerekiyor. Tüm bu işlemler sonucu su, ağır metaller ve diğer kirleticilerle kullanılmaz hale geliyor.

2023 Hedefleri yaşam pahasına kârı kutsuyor

Bu hummalı ekonomik faaliyetlerin arkasında büyüyen ekonomi ve nüfusa sahip Türkiye’nin artan tarımsal, endüstriyel ve kentsel su taleplerini sorgusuz sualsiz karşılama üzerine kurulu su yönetimi anlayışı var. Büyüme saplantılı bu anlayış, su tasarrufunu ve suyun verimli kullanımını göz ardı edip, su arzını arttırıcı bir eksende ilerliyor. Türkiye’nin 2023 yılı hedeflerinden de bu anlaşılıyor. Ülkenin hidroelektrik potansiyelinin yüzde yüzünü kullanmak; tüm linyit rezervlerini kullanıma açmak; dünyada tarımsal ürün ihracatında ilk beşe girmek gibi hedeflerin hepsinin kesişim noktasında artan su tüketimi var. Her sektörde büyüme hedeflendiği için su varlıkları üzerindeki baskılar daha da artırıyor. Özellikle enerji mecrasında yaşananlar nehirlerimiz başta olmak üzere su varlıklarımızı olumsuz etkiliyor. Enerjide verimlilik ve tasarruf gibi kavramlar da arka planda kalıyor. Hatta bir ülkenin gelişmişliğinin elektrik tüketimi ile doğru orantılı olduğu kabul ediliyor.

2013 hedeflerinin hayata geçirilmesi için Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu, Çevre Etki Değerlendirmesi [ÇED] muafiyetleri, Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği’nde Değişiklik, Yenilenebilir Enerji Kanunu ve henüz yürürlüğe girmemiş olan Su Kanunu gibi suyumuzun geleceğini etkileyen pek çok yasa ve yönetmelik değişiklikleri işe koşuluyor. Bunlar su varlıklarının korunmasını değil kullanılmasını hızlandırıyor; toplum ve doğanın sürdürülebilirliği değil kârı hedefliyor ve su hakkını yok sayıyor.

Kâr değil, yaşam için su mücadelesi

Oysa su varlıkları her türlü ekonomik sektörün baskıları altında her zamankinden daha çok korunmalı. Bunun için de kâr odaklı şirketlerin değil, toplum ve doğayı merkeze alan aktörlerin suyun yönetimine katılması şart. Bu nedenle de her şeyden önce suyun yaşam hakkının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmesi gerekiyor. Su hakkı Bolivya, Uruguay, İspanya, Hollanda ve daha pek çok ülkenin anayasalarında insan hakkı olarak yer almakta. Ayrıca su hakkı 2010 yılında Birleşmiş Milletler tarafından da kabul edilmiş durumda. Ancak Türkiye bu hakkın altına imza atmak konusunda çekimser oy kullanarak, imzalayan 124 ülke arasında yer almamayı tercih etti.

Ancak Hindistan, Bolivya, Arjantin, Güney Afrika Cumhuriyeti, İtalya, Yunanistan, ABD, İrlanda ve daha pek çok ülkede halklar su hakkını tekrar kazanmak için sokakta, sokak çeşmelerinin başında, kirletilen nehrinin kenarında suyunu gasp eden şirketlere ve onlara yolu açan hükümetlere karşı büyüyen bir mücadele içinde. Türkiye’de maden ve taş ocaklarıyla suları kirletilen, HES’lerle dereleri hapsedilen ve ambalajlı su şirketleriyle suları gasp edilen köylüler de direniyor. Dünyanın halkları farklı yerlerde yaşamı yok etme pahasına kâr odaklı hâkim paradigmaya karşı savaşıyor.

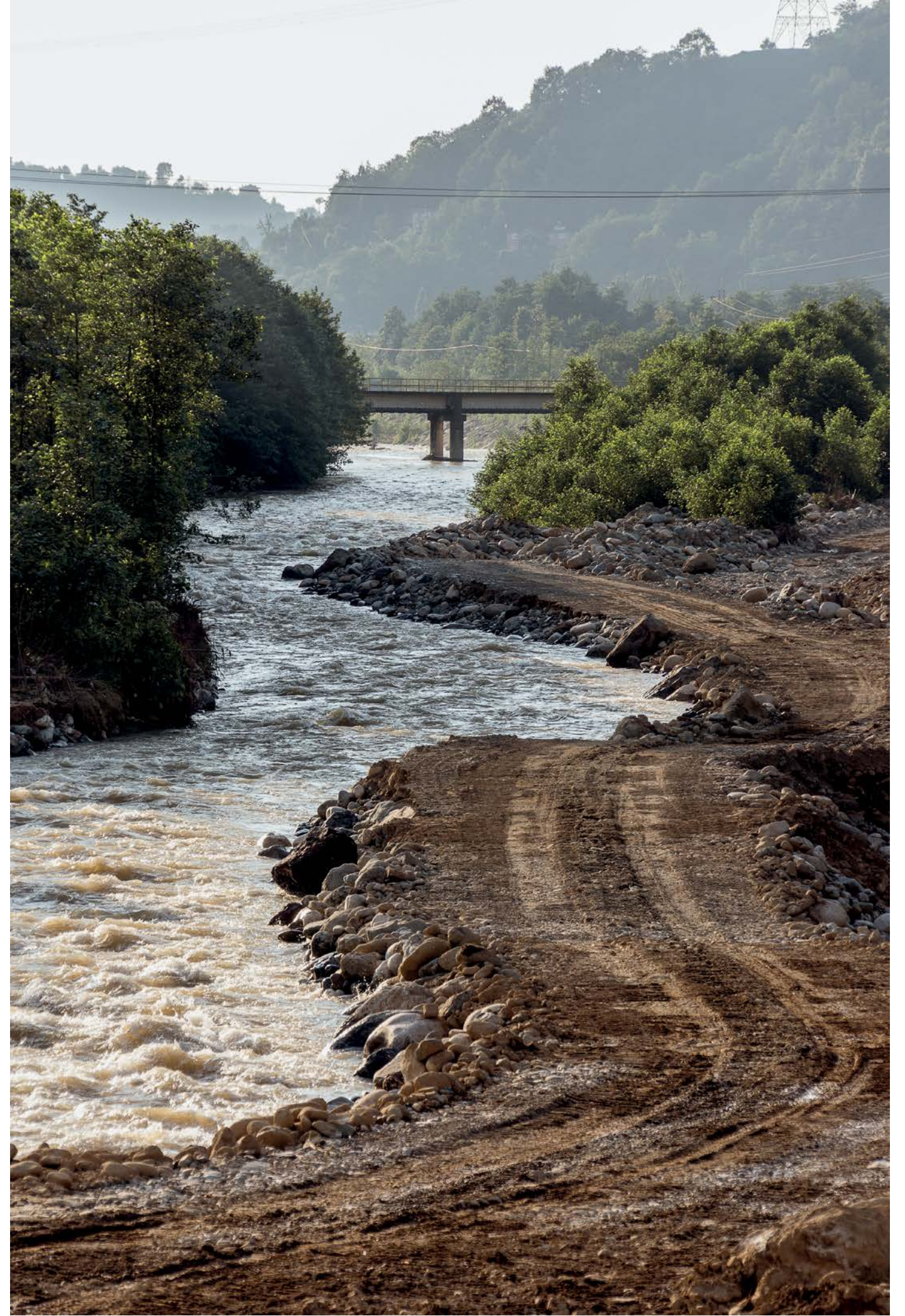
Su adaleti ve demokrasi için

Bir yanda emeğini suya ve toprağa katarak yaşayan, yılın her günü eli dereye değen, ayağı toprağa basan köylüler. Onlar hayatlarının ritmi nehrin şırıltısı, nefesleri suyun serinliği olan insanlar. Öbür yanda nehirleri tıpkı Londra’daki Tyburn, New York’taki Saw Mill, Bresica’daki Bova-Celato nehirleri gibi yüz yıldır yeraltı kanallarında gözlerden ve gün ışığından irak akan kentliler. Onlar sokak çeşmeleri yıllar önce susmuş, musluklarından akan su içilmez olmuş şehirlerin insanları. Onlar bir akarsudan avuçla su içmeyi hayal bile edemeyenler çünkü nehirleri artık atık su kanalları.

Bir yanda merasına, ormanına ve deresine türlü projelerle el konulmuş ama toprağından ve suyundan kopmamak için direnen köylüler. Onlar bir nehri, kendi hayatını savunur gibi savunanlar. Onların damarlarında akan su, derelerinden akan kan. Onlar Fırtına Vadisi’ne, İkizdere’ye ve daha yüzlercesine HES yapılmasın diye bedenini jandarma silahına karşı siper eden, çalışma makinalarının üzerine yürüyenler. Onlar suyu küresel pazarın nesnesi haline getiren ambalajlı su sektörüne, ABD’den Hindistan’a, Sakarya’dan Manisa’ya kadar her yerde “hayır” diye haykıranlar. Öbür yanda içmek ve temizlik gibi insani kullanım amaçlı suya bile ancak parası varsa erişebilen, yoksa susuz kalan kentliler. Onlar su haklarını, çocuklarının geleceğini savunur gibi savunanlar. Onların mücadelesi su, sokağı nehir. Onlar Bolivya Cochabamba’da su hizmetlerinin özelleştirilmesi sonrası evde kalan son eşyalarıyla sokaklara barikat kuran ve “su hayattır, satılamaz” diye slogan atanlar. Onlar yüzyıllardır bedava olan şebeke suyunun paralı hale gelmesi için su sayacı takmaya gelen şirket görevlilerine karşı sokaklara dökülen Dublinliler.

Su adaleti arayışı ve demokrasi mücadelesi büyüyor. Bir yanda nehirlerini kaybetmek istemeyen köylüler ile kayıp nehirlerini arayan kentliler. Onlar %99, doğmamış olanların ve diğer canlıların sesi, yaşamın savunucusu ve gezegenin geleceği. Onlar “su yaşam için aksın” diyenler. Öte yanda bir kaç kilovat enerji, bir avuç para, üç beş yıllık çıkar için gezegeni ve geleceği yok etmekten kaçınmayanlar. Onlar %1. Onlar yaşamı boş sayıp “su boşa akmasın” diyenler.

Su boşa değil, %99 için akıyor. Suyla hayat bulan %99 haykırıyor. Tasarruf ve verimli kullanım yerine su ve enerji arzını arttırmayı pompalayan hedefler istemiyoruz! Toplum ve gezegeni koruyan hedefler istiyoruz! Amazon, Nil, Tuna, Yangtze ve dünyanın diğer damarlarından akan su enerji, ambalajlı su, endüstriyel tarım ve yapı sektörlerinin sürekli büyüyen su talepleri için kelepçelenip boğulmasın. Havzalarımız kangren olmasın. Su %99’un, gelecek nesillerin ve diğer canlıların yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamak için aksın. Nehirler kendileri için, yaşam için aksın. Yüz yıllardır yerin altında kanallar içinden akan nehirler tekrar gün ışığıyla buluşsun. Nehirler geçmişimizle ve doğayla bağımızı yeniden kursun.

%5

MURAT GERMEN

Ülkemizde ekonomiyi canlı tutmak için canhıraş bir inşaat etkinliği başlatıldı ve sürdürülüyor. Bir cihette kentsel dönüşüm furyası üzerinden yürütülen bu inşaî eylem, ortaya çıkan fiyatlara ve mutenalaştırılan semtlere bakılırsa, depreme dayanıklılıktan çok ranta odaklanıyor. Diğer cihette ise, tüm ülke sathında şimdiye kadar görülmemiş bir yoğunlukta, HES (hidroelektrik santrali) inşaatları bitmiş ya da başlatılmış durumda. Ülkenin enerji ihtiyacına cevap vermesi mazeretiyle, el değmemiş doğanın ortasına kondurulan bu büyük insan yapısı oluşumların getirileri ne yazık ki götürülerinden fazla değil. Dünyanın önde gelen ekonomilerine sahip olan, şimdilerde rüzgar ve güneş enerjisine geçiş yapan gelişmiş ülkelerde, görece çağ dışı teknoloji olarak görülen hidroelektrik üretimin toplam enerji üretimi içinde çok küçük bir yüzde kapladığını görüyoruz: Japonya'da %4, Almanya'da %3.5, A.B.D.'de ise %6.4. Yapılan bilimsel çalışmalar, küresel ölçekte, bu yüzdenin ortalama %5 civarında seyrettiğini, istisnaî durumlarda %10'a kadar yükselebildiğini gösteriyor.

Kazanç bu kadar düşük iken, kayıp ise hayli yüksek: Yerel ekosistemin çöküşü, verimli arazi kaybı, su akış debisinin azalmasından kaynaklanan sıcaklık ve nem artışı, bir sera gazı olan metan salınımının artması, afet vakalarında katastrofik sonuçlar, mecburi nüfus tehciri yüzünden anıların, belleğin, aile ocağının yitimi...

Suyun gerçek sahipleri, HES'lerin aslen enerji için inşa edilmediğini, gelecekte kamusal su haklarının özelleşmesine zemin sağlayacakları uyarısını yapıyorlar. İleriki yıllarda savaşlar petrol değil suya erişim için yapılacak!

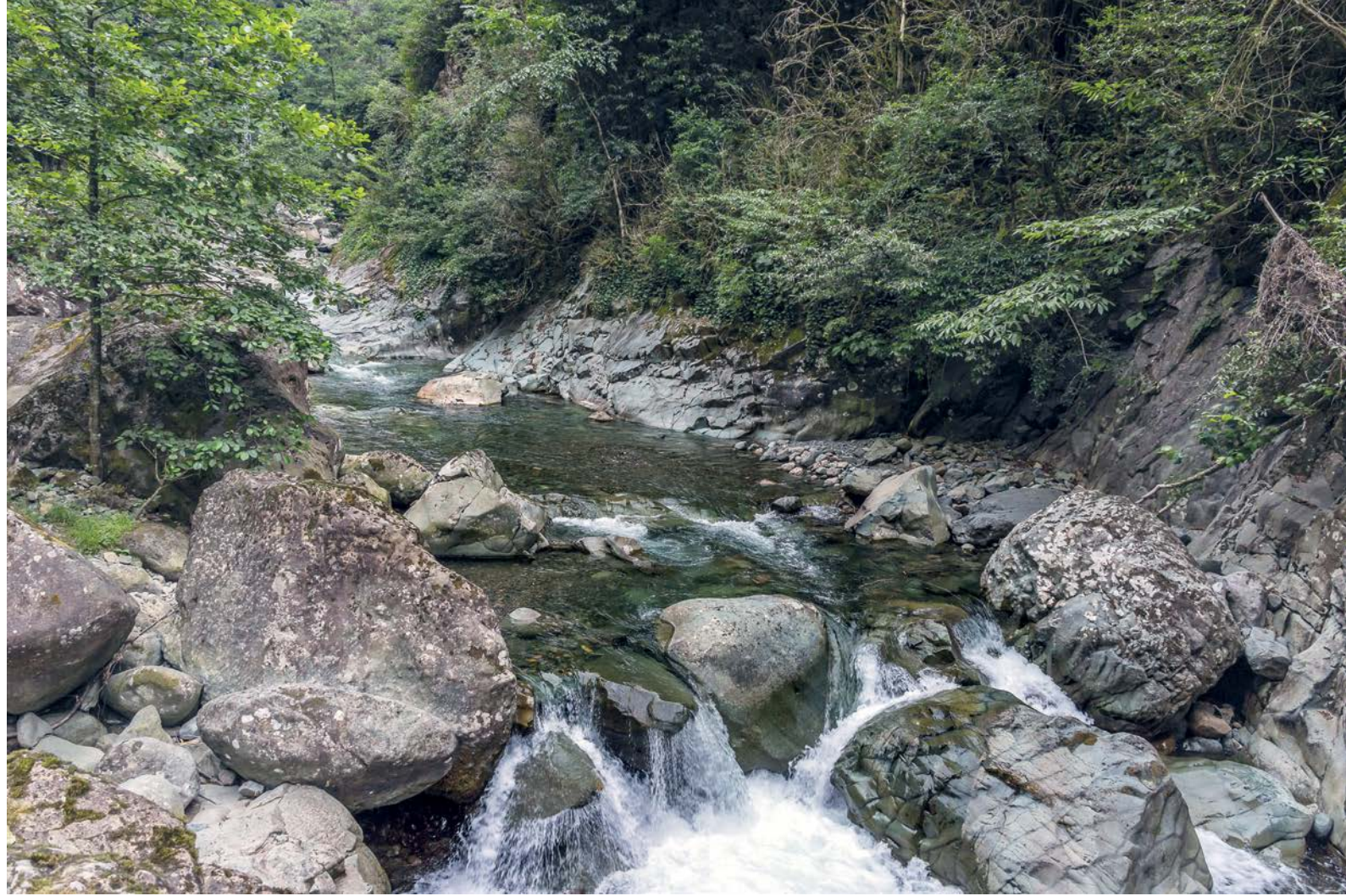
Manavgat Şelalesi, Antalya

Kavak Deresi, Arhavi, Artvin

Artvin, Murgul'da kanal tipi bir hidroelektrik santrali

Türkiye'nin doğası en güzel illerinden birisi olan Artvin'deki Kamilet Vadisi de olası bir HES projesi tehdidi altında

SONRAKİ SAYFA: Senoz Vadisi, Trabzon

Artvin, Murgul'da hidroelektrik santrali

SONRAKİ SAYFA Muratlı Barajı inşa edildikten sonra baraj gölü suları altında kalan Artvin, Karşıköy'ün çay fabrikası bacası ve cami minaresi

Artvin ili Arhavi ilçesinde HES [Hidroelektrik Santrali] projesi

YANDAKİ SAYFA: Alakır Nehri, Antalya

Artvin Çifteköprü Köyü ve HES projesi

Solaklı Vadisi, Trabzon

Çoruh Nehri ile Barhal Çayı'nın birleştiği bir vadiye 150 yıl önce kurulan Yusufeli ilçesi topraklarına veda etmeye hazırlanıyor. Artvin'in Yusufeli ilçesinde kurulacak olan Türkiye'nin en yüksek, Dünya'nın ise 3. Büyük barajı olacak Yusufeli Barajı bittiği zaman 10 köy ve bir ilçe merkezi sular altına gömülecek. İlçede yaşayan 22 bin 234 kişi topraklarını, işyerlerini bırakarak ilçeye veda edecek. [Kaynak: Zaman Gazetesi, 15 Mayıs 2013]

Artvin ilinin Arhavi ilçesinde bulunan, Doğu Karadeniz'in en büyük şelalesi olan Mençuna Şelalesi

Borçka Barajı ve HES, Çoruh Nehri ile Murgul Çayı'nın birleşim yerinin yaklaşık 300 metre akışaşağısında, Borçka ilçesinin 2,5 km kaynağında ve Artvin ilinin 30 km kuzeybatısında bulunmaktadır.

Senoz Vadisi, Trabzon

Artvin, Ormanlı'dan sonra, Sümbüllü-2 viyadüğünden önce, kanal tipi bir HES

Deriner Barajı, Artvin'de, Çoruh Nehri üzerinde, enerji üretmek amacıyla 1998 yılında inşasına başlanmış bir barajdır. Sahip olduğu 249 metre gövde yüksekliği ile Türkiye' nin en yüksek, Dünya' nın 6. yüksek barajıdır. [Kaynak: Vikipedi]

Yusufeli Barajı inşaatı, Artvin

Deriner Barajı gölünün derinlik ve ölçeği, bazı yerleşim birimlerinin ya da merkezlerinin sular altında kalıp, köy nüfusunun köylerini terketmelerine yol açmış. Çoruh Nehri'nin, dev baraj projelerini takiben durağanlaşması ve baraj gölleri silsilesine dönüşmesi, Artvin'deki sıcaklık ve nemin artmasına yol açtığı ilk ağızdan aktarılan olgusal veriler.

YANDAKİ SAYFA: Dicle nehrinin bir kolu olan Batman çayı

Ilisu Barajı inşaatı sonrasında sular altında kalacak olan Hasankeyf, Diyarbakır

Manavgat Barajı, Antalya'nın Manavgat ilçesinde, Manavgat Çayı üzerinde, elektrik enerjisi üretimi amacıyla 1986-1987 yılları arasında inşa edilmiş, toprak gövde dolgu tipi bir baraj.

Firtına Vadisi'nde insan eli değmemiş bir doğa parçası

Senoz Vadisi, Trabzon

Trabzon ilindeki Adacami Köyü

YANDAKİ SAYFA: Trabzon'daki Güneysu Vadisi'nde bulunan Cevizlik HES

Rize’de kent merkezi ile birlikte 10 ilçe, 5 belde ve 25 köyde yaklaşık 300 bin kişinin içme suyu ihtiyacının karşılandığı Salarha Deresi’nde Adacami HES deneme üretimine başladı. Güneysu Vadisi üzerindeki irili ufaklı toplam 6 derenin suyunu da tünellere alan proje kapsamında, Salarha Vadisi üzerindeki Çaykent Beldesi ile Yiğitler köyü arasındaki Üzümlü regülatöründen tünele alınan Salarha Deresi’nin suyu, Güneysu Vadisi’nde kurulan santrale aktarıldı. Ancak Salarha Deresi’nin 8.5 kilometrelik kısmı kurudu. [Kaynak: Cumhuriyet, 02 Ağustos 2013]

Solaklı Vadisi, Trabzon

Trabzon Güneysu
Vadisindeki Şimşirli HES

Trabzon Solaklı Vadisi'nde amlıbel ve Kknar köyleri arasında, Gveli Mahallesi yakınlarda HES projesi ve trafosu

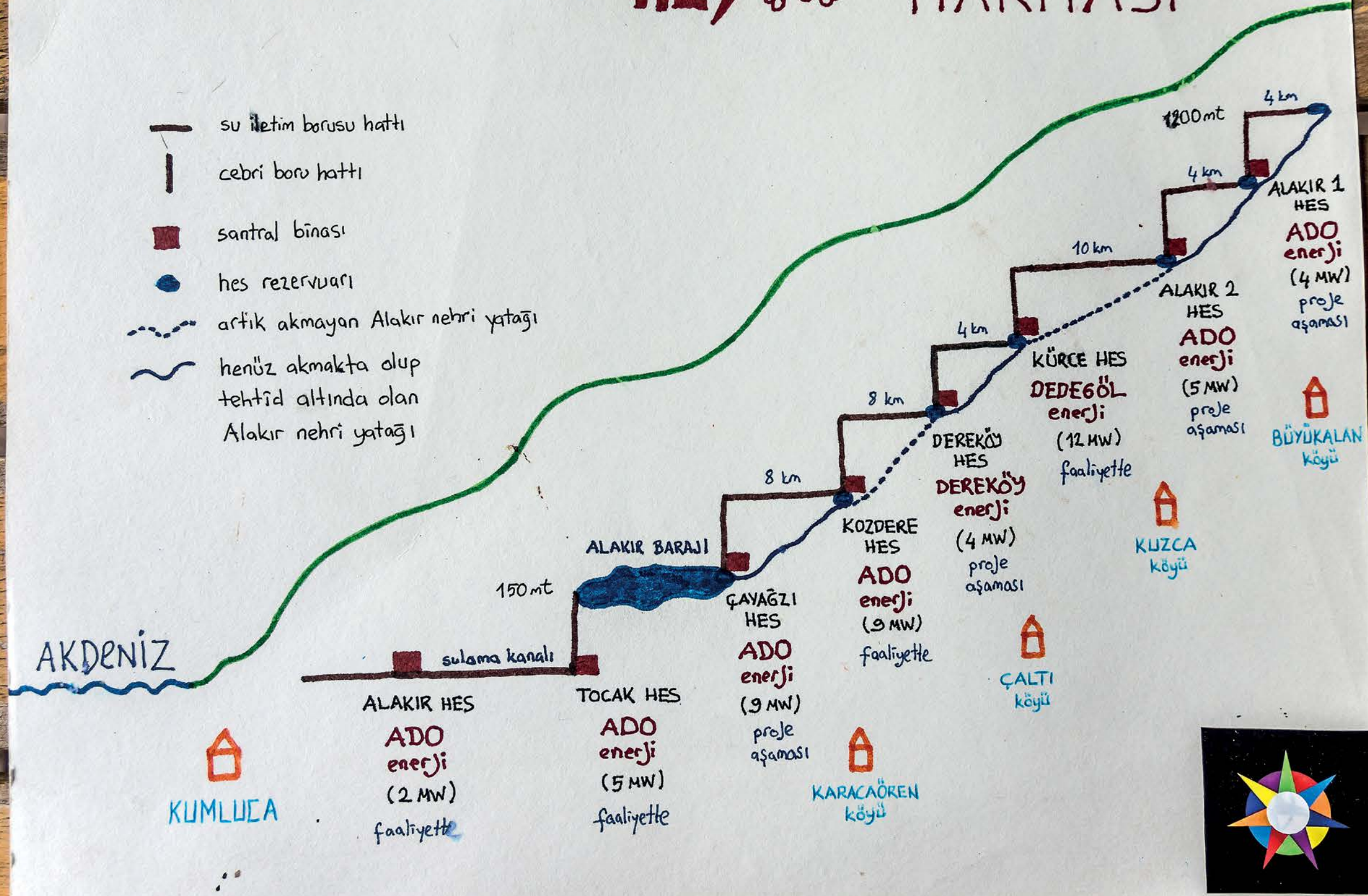

ALAKIR VADİSİ

SOYKIRIM HARİTASI

- su iletim borusu hattı
- cebri boru hattı
- santral binası
- hes rezervuarı
- artık akmayan Alakır nehri yatağı
- henüz akmakta olup tehdit altında olan Alakır nehri yatağı

MURAT GERMEN

Kişisel Sergiler

- 2013 "Facsimile Vol.2", C.A.M. Galeri, İstanbul
2011 "Muta-morfoz", C.A.M Galeri / Akaretler, İstanbul
"Muta-morphosis", ARTITLED! Çağdaş Sanat Galerisi, Herpen, NL.
2010 "Yol" - İstanbul Modern, İstanbul
2009 "Aura" - C.A.M. Galeri, İstanbul
2006 "Üçleme: Çocuk, Merdiven, Tren", İstanbul Fotoğraf Merkezi, İstanbul
2005 "İkon Olarak Endüstri: Endüstriyel Estetik", Garanti Galeri, İstanbul
2003 "İstanbul: Crossroads of Religious Architecture", O.Malley Library, Manhattan College, New York, ABD
2000 "Beyoğlu: Duvarların Arkasında: Cadde-i Kebir'in İçyüzleri", Sermet Çifter Galerisi, Yapı Kredi Kültür Sanat, İstanbul

Seçilmiş Karma Sergiler

- 2014 "Gala Modern", İstanbul Modern, 13.12.2014
Fotolstanbul, Beşiktaş Uluslararası Fotoğraf Festivali, Küratörler: Attila Durak, Jason Eskenazi, Hüseyin Yılmaz
Urbane Landschaften Kölnİstanbul / B. Becker-M. Germen, Küratörler: B. Hofmann-Johnson, N. Sönmez, Labor Gallery, Köln
PhotoShanghai Uluslararası Fotoğraf Fuarı, Şangay, Çin
"Özerk ve Çok Güzel" 20. yıl Türkiye Çağdaş Sanatı Sergisi, Küratör: Hasan Bülent Kahraman, Akbank Sanat
İstanbul Modern Koleksiyon Sergisi, Landskrona Fotoğraf Festivali, İsveç, 26.06 – 26.08, 2014
2013 1. Mısır Fotoğraf Sanatı Bienali, İskenderiye, Mısır. Aralık 2013
SCOPE Sanat Fuarı, Basel, [C.A.M Galeri], 10.06 – 16.06, 2013
İstanbul Modern Koleksiyon Sergisi, Bahreyn Ulusal Müzesi, 25.03 – 08.06, 2013
"Sublime Porte: Art and Contemporary Turkey", Geoffrey Yeh Gallery, St. John's Univ., Queens, NY, 14.03 – 02.05, 2013
"Flash Back On Photography" - Pro Art Gallery, Dubai, 20.02 – 11.03, 2013
"Yabancılaşma/Başkalaşma" - Koleksiyon Sergisi, Proje 4L Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi, 22.01 – 03.05, 2013
"İlerlemenin Kutsallığı ve Zorbalığı", Küratör: Emre Zeytinoğlu, ALAN İstanbul, 04.01 – 02.02, 2013
2012 "Encounters: Contemporary art from Turkey in Korea" - Küratör: Hasan Bülent Kahraman. ARA Art Square, Seul
"Ali'nin Koço'su", Küratör: Serhan Ada, Milli Reasürans Sanat Galerisi, İstanbul, 07.06 – 31.08, 2012
"İstanbul Modern Fotoğraf Koleksiyonu sergisi Dünden Sonra", Küratör: Engin Özendes, 16.02 – 03.06, 2012
2011 "Tahditsiz", Elgiz Koleksiyonu sergisi, Proje 4L Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi, İstanbul, 23.02 – 20.08, 2011
"Mixology 2011", ARTITLED! Gallery, Herpen, NL, 06.02 – 13.03, 2011
"Humankind" - New York Photography Festival, powerHouse Arena, Dumbo, Brooklyn, New York, 17.10.2010 – 06.02.2011
2010 'İstanbul'da Yaşıyor ve Çalışıyor' - Victor Burgin Çalıştayı, Antrepo No.5, Sanat Limanı, İstanbul, 01.10 – 31.10, 2010
"Port İzmir 2" Uluslararası Çağdaş Sanat Trienali, Küratör: N. Sönmez, Austro-Türk Tütün Deposu, İzmir, 27.09 – 30.11, 2010
"Kaotik Metamorfoz", Küratör: Burcu Pelvanoğlu, Proje4L / Elgiz Güncel Sanat Müzesi, İstanbul, 29.04 – 04.09, 2010
"Sonsuz+" - Ebru Özdemir koleksiyon sergisi, küratörler: D. Artun, D. Otyam - CER Modern, Ankara, 01.04 – 31.07, 2010
2009 "Le Pont - Photos de Galata" - Küratör: E. Özendes, Orangerie du Sénat, Jardins de Luxembourg, Paris, 02.07 – 08.08, 2009
"Edisyonlar I", Elipsis Galeri, İstanbul, 07.02 – 10.04, 2009
"G.D Art and Technology-A story narrated by 18 contemporary artists" - Küratör: L. Pratesi, Pinacoteca Nazionale, Bologna
2008 "Becoming Istanbul", Deutsches Architekturmuseum [DAM], Frankfurt, 06.09 – 09.11, 2008
"Türkiye Gerçekliği: Türk Çağdaş Fotoğrafında Duruşlar" - Küratörler: C. Lunsford, N. Sönmez, Fotografie Forum Frankfurt
"Güncel Türk Fotoğrafı", Küratör: Anastassia Zlatopolskaia, FotoDepartament, St. Petersburg, Haziran 2008
"Ars Accidentalıs - Inadvertent" - CAe2008 [Computational Aesthetics] Sanat Galerisi, Lizbon, 18.06 – 20.06, 2008
"Seçilmiş işler" - Modern Sanat Müzesi, Toluca City, Mexico City, Mart 2008
Art of Photography Show 2008, Küratörler: C. McCusker, S. Churchill, Lyceum Theatre Gallery, San Diego, 25.04 – 23.05.2008
2007 "Köprü6: Galata Fotoğrafları", İstanbul Modern, İstanbul, 05.09.2007 – 06.01.2008
"Virtual Architecture; Reconstructing Architecture through Photography" - Siggraph 2007 Art Gallery, San Diego.
"My Land, My Body" - Küratör: Denizhan Özer, Orient Express Season, Arcola Theatre, Londra, Haziran 2007
2006 "Reading the Space as an Entity, Galleria Vittorio Emanuele" - Siggraph 2006 Art Gallery, Boston, Ağustos 2006
2005 "Let Me Honestly Tell You...", Küratör: M. Brizzi, Beyond Media, Uluslararası Yeni Medya ve Mimarlık Festivali, Floransa
2004 "İstanbul Modern'e Doğru", Küratör: Fulya Erdemci, İstanbul Modern, İstanbul, 11.12.2004 – 10.01.2005
2003 "The City Called Istanbul: 50 Outstanding Names of Contemporary Turkish Photography", Dec. House Gallery, Washington
"Alice in Whirlingland [İstanbul 360 degrees]" - Ekmel Ertan ile fotoğraf projesi, Marmara-Manhattan Gallery, New York
1996 "İstanbul: İnançların Buluştuğu Yer", Milli Reasürans Sanat Galerisi, İstanbul, 22.10 – 28.12.1996